

Podhalaňský
pastevecký
pes

PSI Z Polska

PON ● Polský ogar ● Polský chrt
● Podhalaňský pastevecký pes

Blížící se světová výstava se bude konat letos od 9. do 12. listopadu v polské Poznani. I když Poláci patří mezi naše sousedy a čeští vystavovatelé k nim jezdí často, povědomí o polských národních plemenech u nás není velké.

Dlužno ovšem přiznat, že naše země v tomto ohledu nejsou žádnou výjimkou. Polská plemena nepatří k široce rozšířeným nikde na světě. Proč tomu tak je? Z velké části zřejmě proto, že většina polských národních plemen má někde v cizině své „dvojníky“. Podhalaň-

ského pasteveckého psa i odborník těžko rozeznává od slovenského čuvače nebo maďarského kuvasze, polský chrt přinejmenším laikovi zase připomene méně ušlechtilého, statnějšího grejhaunda, polský ovčák nížinný se velmi podobá holandskému ovčáckému pudlovi čili

schapendoisovi, velkou konkurenci má i v tibetském teriérovci. A ogar polski neboli polský honič? Patří mezi staré typy honičů a ti mají vzhledem k omezené možnosti využití na kahánku všude na světě. Tím vším samozřejmě nechceme tvrdit, že by polská plemena nestála za pozornost. Fakt, že mají na světě příbuzné, nijak nevyovídá o tom, jací polští psi doopravdy jsou. Podívejme se teď na ně podrobněji.

Polský ovčák nížinný PON, polski owczarek niżyński

Tento sympatický chundeláč je v cizině bezesporu nejznámějším polským plemenem. U nás byl dlouho jediným chovaným polským plemenem a ještě před pár lety zde býval relativně rozšířený. Bohužel v poslední době už to neplatí, v loňském roce byli do naší plemenné knihy zapsáni pouze dva jedinci a polský ovčák nížinný se tak s 210. místem řadí na samý konec žebříčku u nás chovaných plemen. Blíží informace o tomto pozoruhodném plemeni přinášíme v samostatném článku na straně 40 až 41.

Polský ogar Ogar polski, polský honič

Navzdory pro nás poněkud matoucímu názvu nepatří mezi ohaře, ale k honičům. Mimo zemi svého původu je zcela neznámý, ale není v tom sám, totéž lze říci o mnoha, možná o většině evropských honičů. Je to velký, robustní, téměř těžký pes, jenž vzdáleně připomíná bladhaunda, ale nemá tak těžkou hlavu a tolik volné kůže. Nejedná se o podobu čistě náhodnou. Polsko mívalo v minulosti s Francií nadstandardní vztahy a takzvaní psi svatého Huberta se tam běžně dováželi. Zde se křížili s místními chrtovitým loveckými psy a snad také s německými a polskými honiči. Na rozdíl od velkých chovů ve Francii ovšem polští ogaři nebývali chováni ve velkých smečkách a používání k parforsním honům. Lovili samostatně nebo maximálně ve dvojici. V důsledku toho se u nich vyvinula samostatnější povaha než u většiny smečkových honičů, zároveň však více orientovaná na vůdce. Polský ogar postupuje při lovu poměrně pomalu, rozvážně, ale velmi vytrvale, a ozývá se při tom zvučným, jasným, melodickým hlasem.

V průběhu 2. světové války plemeno téměř vyhynulo, malá verze ogara zvaná goney polski zcela vyhynula (dnes se Poláci pokoušejí o jeho rekonstrukci). Díky nadšení několika kynologických patriotů se polského ogara nakonec podařilo obnovit a v roce 1966 dokonce prosa-

dit jeho mezinárodní uznání u FCI. Vyhráno však stále nemá, protože doba honičům obecně není nakloněna a těm velkým a těžkým už vůbec ne. Polský ogar však má v rukávu několik trumfů: je prý klidnější, ovladatelnější a poslušnější než honiči bývají, také o poznání klidnější a méně posedlý pohybem, takže by snad bylo možné uvažovat i o jeho obsazení do role rodinného psa. Polští myslivci ho dnes využívají především pro lov spárkaté.

Polský chrt

Další supervzácné plemeno, s nímž se můžeme - a to ještě spíše ojediněle - setkat téměř jen v jeho domovině. Na území dnešního Polska se místní chrti odedávna vyskytovali, jsou zde historicky doloženi. Na tamních rozlehlých pláních byli používáni k lovu lišek, zajíců, ale prý i vlků. Nejednalo se o samostatné plemeno v moderním slova smyslu. Postupně z mnoha příčin, mezi něž patřily zánik tradičních způsobů lovu, rozdrobenost Polska a později „přetahování“ s ruskými kynology, kteří měli za to, že jejich chrtů borzaja je s polským chrtem totožná, zcela vymizelo.

Po druhé světové válce byl polský chrt pokládán za vyhynulého, několik posledních kusů snad přeživalo na venkově. Starobylé plemeno se podařilo vzkřísit z popela až v sedmdesátých letech minulého století. Chovatelé se snažili využít zbytečky původních domácích chrtů, při rekonstrukci se ale uplatnila také plemena, jejichž předkové se na utváření polského chrtů kdysi podíleli: tedy barzoi, grejhaund, zbytky ukrajinských chrtů a snad i skotských jeleních psů.

Původním cílem chovatelů bylo vyšlechtit psa vhodného pro chladnější území střední Evropy, vzhledem připomínajícího barzoje s krátkou nebo hrubou

PON čili
polský
ovčák
nížinný

srstí. Rychlost se u něj měla pojit s vytrvalostí, celkově měl být drsnější, odolnější a odvážnější, než chrti bývají. I když požadavky na exteriér se postupně poněkud změnil, hlavním trumfem staronového polského chrtů (který byl nakonec v roce 1986 i mezinárodně uznán) oproti modernějším typům zůstávají i dnes jeho odolnost, neohroženost, vytrvalost a tvrdost. Nedávno byl polský chrt dovezen i do České republiky a letos se zde dokonce uskutečnil historicky první vrh.

Podhalaňský pastevecký pes

Bývá někdy nazýván také pohalaňský ovčák. Vzhledově jako by z oka vypadl u nás mnohem známějšímu slovenskému čuvači. I když určité malé rozdíly existují, nejsou natolik výrazné, aby naše kynology přiměly věnovat se chovu tohoto plemene na úkor nedávno ještě „našeho“ čuvače. U plemen pocházejících z téhož hraničního pohorí mezi Polskem

a Slovenskem a používaných tam ke stejnému účelu, tedy k ochraně stád především před vlky a medvědy, nápadná podoba nijak nepřekvapuje. Jsou logicky velmi blízké příbuzná, obě patří do skupiny bílých karpatských pasteveckých psů, která je velmi jednoduše a jejíž jednotliví zástupci jsou od sebe pro většinu lidí jen obtížně rozeznatelní.

Všechno jsou to psi velmi odolní, skromní, nenároční, povahově samostatní a nedůvěřiví k cizím. Je až kupodivu, že dnes je mnohem větší zájem o ostřejší a agresivnější pastevecká plemena pocházející z Ruska, zatímco středoevropští pastevečtí psi vycházející z místních podmínek jsou neprávem opomíjeni. Přitom úlohu ostražitého, inteligentního a bez velkého výcviku spolehlivého hlídače a obránáře jsou schopni plnit na jedničku.

Věřme, že světová výstava v Polsku přispěje i k propagaci neprávem opomíjených polských národních plemen. Přáli bychom jim to. *les*

Ogar
polski čili
polský
honič

Polský
chrt